

Posudek oponentky bakalářské práce

Autorka: Kateřina Procházková

Název práce:
Stigmatizace matek samoživitelek v České republice

Oponentka: Mgr. Selma Muhič Dizdarevič, Ph.D.

Kriteria hodnocení:	Hodnocení (1 – 4):
Zdůvodnění relevance tématu	2
Stručné slovní hodnocení: Zvolené téma je relevantní pro studium a jeho význam je dobře zdůvodněn. Autorka však pojmenovala práci jako stigmatizaci samoživitelek v ČR, přičemž její výzkum se opírá o osm rozhovorů. Při tak nízkém počtu bylo potřeba buď vzorek definovat úžeji (např. samoživitelky používající služby neziskových organizací, nebo samoživitelky s otcem mimo ČR – 3 z 8) nebo zvolit metodologii případové studie a podle ní definovat vzorek. Jako pozitivum vnímám to, že se autorka problematice věnovala seriózně a snažila se výzkum o samoživitelkách zahrnout do okruhu stigmatizace.	
Kvalita teoretického/konceptuálního rámce práce	3
Stručné slovní hodnocení Teoretický rámec vykazuje určité nedostatky: je příliš široký a týká se mnohem komplexnějšího tématu postavení žen obecně; dopouští se zjednodušování, jak feminizmu (např., že útlak žen začal od antického Řecka; nebo, že se téma sexuálního násilí začalo objevovat ve 4. vlně feminizmu) tak sociálního konstruktivismu (např., že si člověk sám vybírá prostředí pro sekundární socializaci); obsahuje velmi stručný historický exkurs o právech žen, má to být v teoretické části, která by měla připravit výzkumné otázky? To a popis rodičovských dávek patří spíše ke kontextu, tedy do úvodu nebo empirické části; v teoretické části najdeme i kapitoly "Postavení matek samoživitelek v Evropě" – kde autorka pracuje s pojmem Evropa, přičemž má na mysli EU a "Samoživitelství v Evropě – výzkumná zjištění" – kde není jasné, na základě čeho byly vybrány pouze dva státy (UK a Polsko). Dál je problematické pracovat s pojmem feminizmus, jako kdyby byl jen jeden a ten se vyvíjel ve 4 vlnách. Dneska jsou spory mezi liberálním a radikálním feminizmem často vyostřenější než mezi feminizmem a antifeminizmem, nemluvě o levicovém či socialistickém feminizmu, který by mohl být relevantní vzhledem k tomu, že se autorka dotýká i tématu postavení žen v období, které označuje za komunistické. Nejasný je i samotný popis jednotlivých vln: není právě 3. vlna o intersekcionalitě a z této pozice byla kritizována vlna 2.? „K protestům ve druhé vlně se oproti té první začalo připojovat více žen různých národností a etnicit. Třetí vlna začala zhruba v polovině 90. let 20. století a ženy té doby začaly definovat svou ženskost jako subjekt, nikoliv jako objekt sexistického patriarchy.“, str. 13 – není jasné, co to znamená. V teoretické části autorka též odkazuje na jednotlivé zákony. Nejsem právnička, ale zdá se, že autorka pracuje s již neplatnou verzí Občanského zákoníku. Např. autorka píše, „Dle zákona č. 94/1963 Sb. je v České republice možné uzavřít sňatek občanský (civilní) a církevní.“ Nebyl tento zákon zrušen a nahrazen novým zákonem č. 89/2012 Sb.? Nebo zákon č. 382/1990 Sb. o rodičovském příspěvku který, dle mých laických výzkumů, byl zrušen v roce 1995 a nahrazen zákonem č. 117/1995 Sb. Nechci autorce křivdit, proto bych ráda u obhajoby slyšela, jaký je její názor. Ještě bych se zeptala, není termín neúplná rodina, který se objevuje mj. v klíčových slovech a v kap. 2, také stigmatizující, srvn. s anglickým termínem, který autorka uvádí, one-parent family (možná spíše single parent family)? Autorka na str. 26 uznává, že by toto označení mohlo být stigmatizující, nadále ho však používá.	
Formulace cílů, výzkumných otázek či hypotéz	2

Stručné slovní hodnocení: Vzhledem k velmi širokému teoretickému rámci, který bych spíš označila jako konceptuální, výzkumné otázky směřují k výzkumnému cíli, ale nejsou příliš koherentní. Např. v teoretické části najdeme několik neziskových organizací (zvolených podle jakého klíče), které samoživitelkám pomáhají, u popisu údajů o vzorku autorka uvádí jako jeden z mála indikátorů jestli jsou respondentky členky NNO nebo ne, ale pak se už dál na tu zkušenost neptá.	
Metody získávání a analýzy dat a jejich použití	2-3
Stručné slovní hodnocení: Pokud jde o metodologii, jako problematicky vidím výběr a velikost vzorku a rozhodnutí autorky neptat se přímo na stigmatizaci, ale z odpovědí ji vyvozovat. Zdá se, že u výběru hrála roli pouze dostupnost respondentek. Vzhledem k počtu rozhovorů, bylo třeba základní téma práce zúžit (viz část posudku o teoretickém rámci). Zajímalo by mě u obhajoby slyšet, proč se autorka rozhodla na stigmatizaci se neptat přímo.	
Kvalita závěrů práce	3
Stručné slovní hodnocení: Dost často autorka dělá neopodstatněné interpretace, např. na str. 58 jí respondentky říkají, že sociální pomoc hodnotí jako nedostatečnou a neumožňující důstojný život. Autorka pak to hodnotí jako znamení self-stigmatizace. Není dostatečně odůvodněno, proč. Dál používá jednu větu od jedné respondentky pro výklad několik oblastí, které si určila, vyvolává to dojem nedostatečného empirického materiálu. Často neodlišuje stigma, které se týká žen, mladých žen, žen s malými dětmi od stigmatu, které je specifické pro samoživitelky. Totéž se opakuje, když je jedná respondentka invalidní důchodkyně a stěžuje se na systém péče o invalidní občany a občanky. Tím, že se autorka rozhodla neptat se na vlastní pocit stigmatizace respondentek, nabývám dojmu, že jejich odpovědi tlačí do kategorií, které si zvolila. Kromě trhu práce, zdá se, že respondentky nejlépe stigmatizuje špatně nastavená sociální politika a z toho vyplývající chudoba. Není divu, že pak v závěrech dál spekuluje: "Vzhledem k teoretickému základu v první části práce jsem vycházela z předpokladu, že ke stigmatizaci matek samoživitelek dochází, ale výběr informantek byl čistě náhodný a neobsahoval, kromě genderu a statusu samoživitelství, téměř žádná kritéria. Mimo jiné také z tohoto důvodu nebyla stigmatizace ve všech případech a částech reflektována." Jedná se opravdu o self-stigmatizaci, když je někdo reálně sociálně slabý, což uváděly skoro všechny respondentky, a pak tu svoji pozici takto i vnímá? "Jev, který se objevoval byla self-stigmatizace během níž si ženy uvědomovaly negativní předsudky ze strany společnosti a definovaly své místo ve společnosti dle těchto negativních postojů. Řadily se mezi skupiny sociálně slabých."	
Práce se zdroji	2
Stručné slovní hodnocení: V seznamu literatury autorka uvádí odkaz na Novotnou dvakrát, obě publikace z roku 2019, ale v textu se objevuje jen jedna citace na str. 35. Se kterou publikací autorka pracovala? U internetových odkazů na literaturu občas chybí datum stažení, občas tam je. Odkaz https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=e000xww&AN=1594981&lang=cs&site=ehost-live&scope=site (bez data stažení) nevede k uvedené publikaci.	
Struktura práce, formulační a gramatická úroveň, grafická úprava	1
Stručné slovní hodnocení:	

Celková známka před obhajobou: 2-3

V Černé Hoře, dne 16. 8. 2020

.....

Podpis oponentky práce.